

**Europeiska
regionkommittén**

**BETESBRUK: EN VIKTIG METOD FÖR ATT TA ITU MED HÅLLBARHETS-
UTMANINGARNA I OCH UTANFÖR EU**

**INLEDNINGSANFÖRANDE AV ULRIKA LANDERGREN, ORDFÖRANDE FÖR
UTSKOTTET FÖR NATURRESURSER**

14 JUNI 2021 – KL. 9.30–13.00

Ärade ledamöter av Europaparlamentet, bästa ministrar, bästa kommissionsledamot, bästa företrädare för Europeiska kommissionen, kära kollegor, bästa deltagare, bästa boskapsskötare i Europa,

Det är ett stort nöje för mig att få välkomna er till Europeiska regionkommittén – regionernas hem – för detta webbseminarium om betesbruk, som anordnas med stöd av Yolda-initiativet, Euromontana och regionala IYRP:s (International Year of Rangelands and Pastoralists) stödgrupp för Europa.

VARFÖR ÄR DET VIKTIGT ATT BEVARA BLANDJORDBRUKET I EUROPA?

För Europeiska regionkommittén är det viktigt att bevara betesbruket för att hålla landsbygden levande och bidra till territoriell sammanhållning, som är ett av EU:s grundläggande värden. Betesbruket för med sig två omedelbara positiva resultat: dels stärks den ekonomiska produktiviteten (när det gäller mark av lågt värde), dels motverkas avfolkningen (i mycket glesbefolkade områden).

Jag hoppas att vi i dag kan titta närmare på dessa två dimensioner av betesbruket och bygga vidare på de olika aspekterna av dessa positiva effekter. Jag vill lyfta fram betesbruket utanför den begränsade kretsen av experter och yrkesverksamma. Jag vill att betesbruket ska ingå i ett större koncept med en ny giv för en mer hållbar utveckling, som vi alla måste verka för.

Betesbrukets utveckling kommer att hjälpa EU att påskynda den välbehövliga omställningen till ett hållbart jordbruk, livsmedel av god kvalitet och ett förbättrat djurskydd. Det finns en stark koppling mellan betesbruk och produkter av hög kvalitet, vilket stärker mervärdet av den lokala jordbruksproduktionen. Forskarna är överens om att vi måste minska den industriella boskapsuppfödningen i Europa för att begränsa den globala uppvärmningen, samt att vi måste gå över till mer extensiva uppfödningmetoder om vi ska kunna uppnå våra miljö- och klimatmål. Betesbaserade system är också bättre lämpade för att hantera effekterna av klimatförändringarna och underlätta anpassningen till dem. De uppfyller också målen i fråga om djurskydd och EU-medborgarnas förväntningar kring detta.

Betesbruk är också en tillgång för att utveckla turismen på landsbygden. Dess metoder är nära förbundna med utveckling av produkter med en officiell kvalitetsstämpel som gör dessa områden mer attraktiva för turism med hjälp av korta saluföringskedjor. Vandring i bergen om somrarna, eller året om i regioner med betesbruk i Medelhavsområdet, är en viktig del av turistnäringen i dessa områden. Beteslandskap kan till och med omfattas av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet, eftersom dessa samhällen och metoder och detta kunnande bidrar till att forma landskapet.

Den mark och de vandringsrutter som nomadiserande boskapsskötare har förvaltat under årtusenden har skyddat hotade arter och livsmiljöer, sörgt för landskapens orubbade ekologi och understött ekologiska processer. Detta bevarar områden som är viktiga för en sammanhållen ekologi och sörjer för ytterst viktiga ekosystemtjänster såsom koldioxidlagring.

Sist men inte minst har betesbruket även den stora fördelen att det bevarar öppna landskap, underhåller undervegetationen och förhindrar naturkatastrofer. Betesbruket är oerhört viktigt för att hålla områden "öppna", som annars skulle ha vuxit igen. I torra områden bidrar boskapen till att hindra spridningen av bränder, genom att se till att områdena inte växer igen. Att minska risken för skogsbränder är också en fråga om allmän säkerhet, eftersom dussintals personer mister livet i skogsbränder i EU varje år. Den pågående globala uppvärmningen kommer troligtvis att öka risken för bränder betydligt, och i allt större områden.

NYA UTMANINGAR FÖR BETESBRUKETS BEVARANDE

Betesbrukets fortlevnad kantas av en rad svårigheter: problem med koppling till den ekonomiska situationen, det industriella jordbrukets utbredning, konkurrens om marken, svårigheter med kunskapsöverföringen, miljörelaterade begränsningar av betets organisation, konkurrens om markanvändningen med andra användare, särskilt för fritidsändamål, och slutligen hotet från stora rovdjur mot besättningarna.

Situationen är oroväckande i ett flertal europeiska länder där bestånden av stora rovdjur håller på att öka. Dessa rovdjur orsakar mycket stora förluster och i tilltagande utsträckning. Många boskapsuppfödare står handfallna inför detta hot, som de inte lyckas avvärja trots skyddsåtgärder, och väljer att upphöra med betesbruket eller att lägga ned hela jordbruksverksamheten.

Som jag tidigare nämnde är regioner med betesbruk ofta mycket attraktiva för turistnäringen, vilket kraftigt ökar markpriserna och uppsplittringen av markområden. Det leder i sin tur till att den mark som finns tillgänglig för boskapsuppfödning försvinner, vilket gör det allt svårare för nya jordbrukare att etablera sig i dessa områden.

ReK:s FÖRSLAG

Vi vill att den nya gemensamma jordbrukspolitiken ska stödja pastoralism och ett extensivt och hållbart betesbruk, med större hänsyn till dess positiva roll för en balanserad territoriell utveckling som hjälper oss att uppnå våra miljö- och klimatmål. Jag vill också upprätta en handlingsplan tillsammans med Europeiska kommissionen där främjande av betesbruk ska ingå. Detta webbseminarium bör hjälpa oss att utforma en sådan handlingsplan på EU-nivå.

Naturligtvis måste vi också tänka globalt. Därför är det ett stort nöje för mig att meddela att vi här i dag har med oss Zagdjav Mendsaikhan, minister med ansvar för livsmedel, jordbruk och lätt industri i Mongoliet. Vi välkomnar varmt initiativet International Year of Rangelands and Pastoralists, som stöds av en internationell koalition av aktörer och leds av Mongoliets regering. I detta sammanhang är det av yttersta vikt att EU och EU:s medlemsstater som en helhet stöder förslaget om att inom ramen för Förenta nationernas system införa ett internationellt år för betesmark och nomadiserande boskapsskötare (IYRP) år 2026.

I dag kommer vi att diskutera frågorna kring betesbaserad boskapsskötsel i fyra rundabordssamtal med inriktning på betesbrukets bidrag till biologisk mångfald och hanteringen av klimatförändringarna; livsmedelstrygghet och motståndskraftiga landsbygdssamhällen, betesbrukets betydelse i ett internationellt sammanhang samt slutligen hur vi kan utveckla en EU-handlingsplan för betesbruk och konkret stödja IYRP. Jag önskar er alla givande diskussioner och inför det första rundabordssamtalet ger jag ordet till Pablo Manzano från Institutet för hållbarhetsvetenskap i Helsingfors.

Tack för er uppmärksamhet.